

Вороніна Надія Вікторівна,

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права

Національного університету «Одеська юридична академія»

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПОСЛУГ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Найважливішою проблемою, що стосується сучасних тенденцій розвитку цивільного права, є необхідність відродити реальну можливість суб'єкта вільно, на свій розсуд розпоряджатися належними йому цивільними правами, його право реалізовувати або не реалізовувати належні йому права.

Юридична наука і законодавча практика повинні розвиватися відповідно до результатів і перспектив в медицині і біології, виробляти шляхи нормативного регулювання відносин, які опосередковують надання медичних послуг, попереджати небезпеку зловживання науковими знаннями і непередбачуваними експериментами з людиною [1]. Разом з тим, правовий механізм регламентації відносин у сфері охорони здоров'я значно відстає від потреб практики. У правовому регулюванні особистих немайнових відносин в даній сфері зберігаються широкий простір правової невизначеності, суперечностей і нестиківок правових норм.

Існує нагальна потреба комплексної розробки правових прогалин надання медичних послуг з точки зору цивільно-правового регулювання. Інтерес вчених-цивілістів до зазначеної проблематики означає, що питання правового регулювання медичної діяльності, надання медичних послуг, в сучасний період є особливо актуальними, оскільки життя і здоров'я людини як об'єкт медичного впливу дійсно вимагають дбайливого ставлення.

Регулювання відносин у сфері охорони здоров'я довгий час носило вузьковідомчий характер. В сучасних умовах, коли конституційно визнаний пріоритет прав особистості, відомчий підхід до проблеми взаємовідносин медичної організації (лікаря) і пацієнта неприйнятний. Медицина перестала бути сферою державної монополії. Оскільки законодавство в сфері охорони здоров'я зачіпає життєві інтереси громадян в силу того, що об'єктами безпосереднього медичного впливу є життя, здоров'я, особиста недоторканність, основним напрямком розвитку такого законодавства має стати обмеження повноважень держави та її інститутів, тобто усунення не зачіпають суспільні інтереси публічно-правових обмежень у свободі громадян розпоряджатись належними їм правами на життя, здоров'я, особисту недоторканність, а не звуження прав особистості. Іншими словами, в умовах демонополізації охорони здоров'я необхідні спеціальні правові засоби для розвитку інфраструктури ринку медичних послуг.

В даний час перед нашою державою стоять складні завдання, пов'язані з реформуванням в умовах нестійкої економічної і соціальної ситуації системи охорони та зміцнення здоров'я населення, створення належних умов для реалізації кожною людиною і громадянином прав в області охорони здоров'я – отримання медичної послуги належної якості та в необхідному обсязі. Багатоаспектність відповідних завдань зумовлює різні механізми її вирішення, що включають в себе, поряд зі специфічними медичними заходами, різні економічні, соціально-політичні та, не в останню чергу, юридичні заходи.

Комплексність і неоднорідність правовідносин в сфері медичної діяльності за своєю природою і формами прояву зумовлює складну структуру їх правового регулювання, використання методів регулювання норм, властивих різним галузям права: цивільного, адміністративного, трудового та ін. Для відносин, що виникають при здійсненні медичної діяльності характерно особливе поєднання диспозитивного та імперативного методів регулювання.

Медичні послуги залучені в простір вільного економічного обороту. На зміну адміністрування в галузі надання медичних послуг поступово приходить досвід партнерства, заснований на праві і договорі. Змінилося ставлення до характеру невідчужуваних, що належать громадянам від народження благ – життя, здоров'я, особистої недоторканності; вони перестають розглядатися як об'єкти дозвільної системи, тільки громадянин має право розпоряджатися цими благами на свій розсуд. Однак перехідний період від колишньої правової концепції пріоритету владних повноважень держави до визнання пріоритету прав особистості породжує труднощі у формуванні законодавчої конструкції в сфері охорони здоров'я. Оскільки законодавство в сфері охорони здоров'я зачіпає життєві інтереси громадян в силу того, що об'єктами безпосереднього медичного впливу є життя, здоров'я, особиста недоторканність, основним напрямком розвитку такого законодавства має стати обмеження повноважень держави і його інститутів, тобто усунення тих які не зачіпають громадські інтереси публічно-правових обмежень у свободі громадян розпоряджатись належними їм правами на життя, здоров'я, особисту недоторканність та звуження прав особистості. Іншими словами, в умовах демонополізації охорони здоров'я необхідні спеціальні правові засоби для розвитку інфраструктури ринку медичних послуг [2].

Незважаючи на медичну реформу, медична послуга не отримала відображення в законодавстві, хоча залучена до цивільного обороту. Оскільки властивості і характерні ознаки послуги відображаються враховуючи специфіку правового регулювання, особливу сферу її застосування, унікальність, виняткову важливість в силу орієнтованості на особливо цінні та значущі блага

людини, професійний, споживчий характер, професійний ризик її надання, обмежену оборотоздатність.

Медична послуга визначається як об'єкт зобов'язальних, відносних правовідносин, що представляє собою фактичну дію (діяльність), що носить професійний, ризикований і споживчий характер, спрямований на задоволення потреб пацієнта в збереженні і корекції здоров'я, не завершується, як правило, певним матеріальним результатом.

Отже, на сьогодні назріла необхідність систематизації норм права, що забезпечують право на отримання якісної, необхідної і достатньої за обсягом медичної послуги. Важливою умовою посилення гарантій на надання медичної допомоги є вдосконалення всієї системи законодавства в області здійснення медичної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – ст. 141.
2. Тихомиров А.В. Медицинское право: Практическое пособие. – Москва: Статут; 1998. – С. 112.

Еннан Руслан Євгенович,

кандидат юридичних наук, доцент,

*доцент кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПОНЯТТЯ ТА ПОРЯДОК ТРАНСКОРДОННОГО ОБМІНУ ПЕРСОНАЛЬНИМИ ДАНИМИ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Відповідно до ч. 1 ст. 29 Закону України «Про захист персональних даних», співробітництво з іноземними суб'єктами відносин, пов'язаних із персональними даними, регулюється Конституцією України, цим Законом, іншими нормативно-правовими актами та міжнародними договорами України. Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені законодавством України, то застосовуються правила міжнародного договору України.

Відповідно до ч. 3 ст. 29 Закону України «Про захист персональних даних», передача персональних даних іноземним суб'єктам відносин, пов'язаних із персональними даними, здійснюється лише за умови